

Вагомий внесок Міжнародного творчого центру під керівництвом видатного музиканта у розвитку музичної культури України незаперечний і загально визнаний. Я. Табачник – багатогранна особистість, яка займає гідне місце на світовому музичному олімпі естрадного акордеона.

Список использованной литературы

1. Басурманов А. П. Баянное и аккордеонное искусство. Справочник / Под общ. ред. Н. Я. Чайкина. Москва: Кифара, 2003. 560 с.
2. Имханицкий М. И. Музыка зарубежных композиторов для баяна и аккордеона. Москва, 2004. 376 с.
3. Имханицкий М. И. История баянного и аккордеонного искусства. Москва, 2006. 520 с.
4. Коротич В. А. Доигрался: Страницы жизни Яна Табачника. Київ: Мистецтво, 2005. 208 с.
5. Мирек А. М. Гармоника. Прошлое и настоящее. Научно-историческая энциклопедическая книга. Москва: Интерпракс, 1994. 534 с.
6. Черепанин М. В., Булда М. В. Эстрадный олимп акордеона. Ивано-Франківськ: «Лілея-НВ», 2008. 256 с.

References

1. Basurmanov A. P. Bayan and accordion art. Reference / Under total. ed. N.Ya.Chaikina. Moskva: Kifara, 2003. 560 p.
2. Imkhanitsky M. I. Music of foreign composers for button accordion and accordion. Moskva, 2004 . 376 p.
3. Imkhanitskiy M. I. History of button accordion and accordion art. Moskva, 2006. 520 p.
4. Korotich V. A. Got Game: Pages from the Life of Jan Tabachnik. Kyiv.: Mystestvo, 2005 . 208 p.
5. Mirek A. M. Harmonica. Past and present. Scientific and historical encyclopedic book. Moskva.: Interpraks, 1994. 534 p.
6. Cherepanyn M. V., Bulda M. V. Variety Olympus accordion. Ivano-Frankivsk: «Lily-NV», 2008. 256 p.

ФЕНОМЕН ЭСТРАДНОГО ИСПОЛНИТЕЛЬСКОГО СТИЛЯ ЯНА ТАБАЧНИКА

Мирон Владимирович Черепанин – доктор искусствоведения, профессор,
ГВУЗ «Прикарпатский национальный университет им. В. Стефаника»,
г. Ивано-Франковск

Анализируется специфика эстрадного исполнительского стиля современного аккордеониста Яна Табачника. На основании его биографии и насыщенной искусными событиями многогранной жизни, раскрываются этапы профессионального совершенствования артиста, индивидуальные особенности творческих достижений, деятельность в направлении поддержки талантливой молодежи, организатора многих международных конкурсов музыкантов-исполнителей (пианистов, аккордеонистов и баянистов).

Ключевые слова: аккордеонная музыка, эстрадное искусство, исполнительский стиль, творческие достижения.

THE PHENOMENON OF VARIOUS MUSIC PERFORMANCE STYLE OF YAN TABACHNYK

Cherepanyn Miron – Doctor of Arts, professor,
in Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Ivano-Frankivsk, Ukraine

The specifics of the pop performance style of modern accordionist Jan Tabachnyk are analyzed in the proposed article. On the basis of his biography and multifaceted life full of artistic events, the stages of professional growth of the artist, individual features of creative achievements, activities in support of talented youth, organizer of many international competitions of academic and pop-jazz musicians (pianists, accordionists and accordionists) are revealed.

Key words: accordion music, pop art, performing style, creative achievements.

Надійшла до редакції 1.10.2020 р.

УДК [7/011.26:7.031.214:7.041]

ОСОБЛИВОСТІ САМЧИКІВСЬКОГО ДЕКОРАТИВНОГО РОЗПИСУ

Негай Георгій – кандидат архітектури, член-кореспондент Української академії архітектури, доцент кафедри основ проектування, Хмельницький національний університет
ng@ukr.net

Басалюк Любов – викладач кафедри основ проектування,
Хмельницький національний університет
bizanart@gmail.com

Підгайчук Світлана – кандидат технічних наук, доцент кафедри загальнонаукових та інженерних дисциплін, Національна академія державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна
ORCID ID 0000-0002-9868-6447
svitlankayar@gmail.com

Розглядаються композиційні та колористичні особливості самчиківського розпису. Здійснено композиційне дослідження творів самчиківського розпису на основі концептуальної ідеї Г. Айзенка щодо міри краси та залежності її від складності та впорядкованості. Наведені відомості про зародження і розвиток самчиківського розпису, про джерела і «музичний» характер самчиківських творів. З'ясовані основні композиційні особливості самчиківських «мальовок» – створення лінійного композиційного «каркасу» декоративної форми та гармонійна хвиляста лінія їх елементів. Ці особливості виявлені при композиційному дослідженні однієї з «мальовок» самчиківського майстра. Композиційними характеристиками самчиківських мальовок є рівновага і дисиметрія. Наголошено, що джерелом гармонії і «співучості» у самчиківському розписі є «хвилястість» контурів його елементів. Підкреслено важливість декоративно-прикладного мистецтва у процесі соціалізації дітей та їх інтелектуального розвитку.

Ключові слова: самчиківський розпис, краса, гармонія, декоративно-прикладне мистецтво, складність, впорядкованість, орнамент, інформативність, композиція, асиметрія.

Постановка проблеми. Декоративні розписи як вид декоративно-прикладного мистецтва культивувався і культивується в усіх народів світу, але найширшого застосування вони набули в Україні. Яскравим зразком цього є самчиківський розпис (самчиківка), що несе в собі джерело гармонії і «співучості» за рахунок композиційних та колористичних особливостей творів. Визначення причин впливу робіт самчиківських майстрів на сприйняття світу є актуальним завданням для досліджень. Аналіз творів самчиківки відкриває світ краси та досконалості в поєднанні з казкою та фантазією народу, занурює у вивчення витоків українського декоративно-прикладного мистецтва, його розвитку, генерацією з іншими видами мистецтва. Аналіз та вивчення самчиківських розписів сприяє розвитку у молоді прагнення до вивчення елементів самчиківки та сприяє розвитку їх когнітивних здібностей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У роботах, присвячених самчиківському розпису, наводиться лише сюжетно-композиційна інформація, у якій не розглядається композиційна побудова форми декоративного розпису [3-7]. Тому дана стаття присвячена саме цьому аспекту композиції, а також питанням виявлення природи краси і гармонії творів декоративно-прикладного мистецтва взагалі і «мальовок» самчиківського розпису зокрема.

Мета статті – розгляд особливостей самчиківського розпису в поєднанні з пізнанням глибинної природи гармонії творів самчиківських майстрів декоративно-прикладного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Природа мистецького прояву декоративних розписів лежить в одвічному прагненні до краси. Воно проявилось і в наскальних малюнках древніх людей, і в дизайні побутових речей (різноманітні прикраси, посуд, зброя тощо), розписуванні стін і віконниць народного житла, в архітектурі, скульптурі, живописі, одязі. Завдяки прагненню до краси відбувався пошук нових технологій, розвивалась торгівля і економіка, формувалась культура народів, змінювалась історія. Прагнення до краси є рушійною силою цивілізаційного розвитку.

Розглянемо питання про силу краси і її роль у розвитку суспільства. Саме завдяки прагненню до краси антична Греція досягла висот у побудові демократичного суспільства. Античні Афіни були наповнені мармуровими скульптурами. Професія художника стала головною в Афінах. Розвивалися й інші види мистецтва, поезія, театр, архітектура – все це генерувало радість буття. Радість творчості забезпечило античній Греції свободу і процвітання. Для епохи Перікла характерна відсутність у суспільстві агресивності, яка визначила мирний і творчий характер її розвитку у VII-IV ст. до н. е.. Греки вели лише оборонні війни з персами і перемагали, тому що прагнули лише до свободи і незалежності, переймалися лише творенням гармонійного суспільства. Вони відстоювали своє право на радість, яку дарувало їм мистецтво: від інтимної лірики Софо до драматичних творів Есхіла і Софокла, від чорно-фігурної амфори до храму, від простої глиняної чашки до настінного розпису в оселях. Саме мистецтво визначило розквіт Греції у класичний період її розвитку [1].

Американський архітектор і дизайнер К. Брегдон писав, що «...критерієм краси є *радість*, яку вона дарує» [9] (підкреслено нами). Саме заради радості розписували білі стіни хат і комини печей, робили писанки на Великдень, шили вишиванки як святковий одяг.

З нашої точки зору краса це сприйнята і відчута гармонія. Гармоніями у Древній Греції називались цвяхи, скрепи, якими з'єднували дошки під час будівництва кораблів, згуртовували їх, з'єднували у єдине ціле.

Німецько-британський математик і психолог Г. Айзенк визначив, що міра краси прямопропорційна *складності і впорядкованості* композиції будь-якого твору мистецтва, будь-якого об'єкта матеріального оточення людини [2]. Складність – це інформаційна характеристика композиції. Чим більше елементів, з яких сформована композиція, які візуально сприймає людина, тим вона складніша, і чим більша між елементами відмінність, тим більш композиція інформативна. Кожен елемент композиції характеризується геометричною формою, контуром, кольором, розміром, пропорціями. Всі ці характеристики в сукупності і взаємодії визначають складність композиції.

Впорядкованість визначається кількістю типів відношень між елементами композиції, сприйманою тотожністю елементів. Однаковість елементів призводить до підвищення впорядкованості, але знижує інформативність, складність композиції, яка породжується тільки відмінностями.

У сучасній інтерпретації гармонія – це єдність у різноманітності, або впорядкованість у складності. З цієї точки зору будемо аналізувати гармонійність (красу) творів самчиківського розпису.

Самчиківський розпис зародився у с. Самчики Старокостянтинівського р-ну Хмельницької обл. У цьому селі існує Державний історико-культурний заповідник з унікальним архітектурно-парковим ансамблем. Він став осередком декоративного розпису, що базується на традиціях народного мистецтва південно-східної Волині. Його художня привабливість сприяла швидкому розповсюдженню всією Україною. Але у кожному регіоні, особливо у східних областях (Дніпропетровщина, Полтавщина, Луганщина) він має композиційні та колористичні особливості. Запорукою цього, на думку майстрів, є стилістична та композиційна гнучкість самчиківки, а також те, що свого часу вона ввібрала в себе елементи орнаментики різних регіонів України. «У самчиківських майстрів розпис наповнений стародавніми подільськими елементами у поєднанні з елементами орнаментів давніх племен, які колись населяли землі України, а на Сході України враховуються тамтешні природні та побутові особливості» (сучасний майстер із с. Самчики – В. Раковський) [4].

Походження традицій самчиківського розпису достеменно не відомо. Але незаперечним є феномен потягу нашого народу до краси. Про це свідчать народні пісні та побутові речі з елементами декоративного розпису, що збереглися у музейних фондах та у скринях місцевих жителів. Ще на початку ХХ ст. розпис білених стін, коминів печей та віконниць селянських хат фантастичними орнаментами з рослин і квітів був поширений у центральних областях України. Талановиті майстри на замовлення розписували хати неповторними візерунками, розраджуючи тяжкий побут селян. Наносячи на аркуші паперу попередні ескізи цих розписів, вони створювали новий напрям цього мистецтва – «мальовки». Саме «мальовки», як «мобільний» вид декоративного розпису, придатний до тиражування і розповсюдження. Тож знайдені розписані ужиткові предмети побуту у 60-х роках ХХ ст., коли настінний розпис майже зник із хат, допомогли місцевій інтелігенції надати нового життя втраченому мистецтву. Саме вона на чолі з О. Пажимським відкрила широкому загалу його чарівний світ.

Характерним для самчиківського розпису є не зображення місцевих рослин, а лише натяки на них, асоціації, які вони викликають. Реалістичні зображення рослин української флори можемо побачити лише в картинах К. Білокур, більшість з яких знаходяться, на жаль, не в українських музеях, а в Луврі Парижа. А в «мальовках» самчиківського розпису бачимо стилізовані зображення рослин, у яких переважають яскраві насичені кольори. Вони привертають увагу не лише колоритом, але і надзвичайно цілісною творчою ідеєю, своєю композицією.

У самчиківському розпису є щось від писанок, вишиванки, щось від гуцульських ліжників. Він поєднує в собі місцеві елементи орнаментів з орнаментикою прадавніх племен, що жили колись на цій місцині. В ньому трапляються технічні прийоми, характерні для трипільської та черняхівської культур. Саме так майстри Самчиків інтуїтивно підхопили історичну спадкоємність свого народу, своєї землі. Фантастичними сюжетами, поєднанням реального життя зі світом казки самчиківські художники поєднують нас із життям предків, тисячолітніми традиціями, що сформувалися і збереглися на нашій землі. Так само, як і прадавні часи, вони звертаються до природи, черпаючи з неї своє натхнення, відтворюючи її чарівний світ у своїх «мальовках». Кожен елемент самчиківських композицій, кожна квітка, чи пелюсток, кожна форма цього розпису несе в собі невичерпну інформацію, яку можна розкривати для себе по-новому.

Самчиківські «мальовки» чимось нагадують мелодії джазу, у яких основна музична тема розігрується, імпровізується багатьма виконавцями на різних інструментах, звучать партії фортепіано, тромбона, саксофона, ударних інструментів. Таке музикування збагачує основну тему, робить її неймовірно різноманітною, поліфонічною. Так само, як у джазовій мелодії, звуки перетікають один в одного, то тихо і загадково, то вибухаючи впевненими і голосними акордами, так і в самчиківському розписі художник то робить «розтяжки» і переходить ніжних і світлих кольорів, то раптово поруч з ними темні і контрастні плями і елементи. Як і в джазовій мелодії, художник імпровізує кольорами і формами, досягаючи незбагненого розмаїття і гармонії.

Перш за все самчиківський розпис вражає багатством колориту. Але є й він має істотні композиційні особливості, які роблять його унікальним явищем у декоративно-прикладному мистецтві не лише України. Насамперед це особливий лінійний «каркас» декоративної форми композиції. Гармонійна крива лінія, навколо якої розвивається «мелодія» самчиківської «мальовки», є основою декоративної форми композиції. Покажемо це на прикладі одного з самчиківських шедеврів (рис.1). У центрі композиції зображення птаха (напевно – голуба). Лінія його спини

хвилеподібно продовжується, переходячи у фантастичну квітку. Лінія черева паралельно лінії спини теж переходить у квітку, грайливо вигинаючись, утворює верхній силует пелюстки. Між верхньою лінією птаха і його низом незримо відчувається композиційна вісь прекрасної квітки, яка є композиційним завершенням хвоста. Від центра червоної частини птаха вліво, плавно вигинаючись, тягнеться композиційна лінія гілки, якоїсь фантастичної рослини, навколо якої розвивається динамічний силует синіх, зелених, темно-синіх та фіолетових пелюсток у верхній частині та зелених і чорних – у нижній. Посередині цієї гілки із зеленого зародка виросла прекрасна квітка фіолетового кольору, у яку вписано елементи у зелених і блакитних кольорах. Квітка є просто втіленням краси, а краса – це завжди хвилювання. Якраз *хвиля* породила нестримну фантазію художника. Він керувався не ustalеними правилами композиції, а своїми почуттями і відчуттями гармонії, натхненням.

Рис. 1. Невідомий автор. Композиція «Голуб»

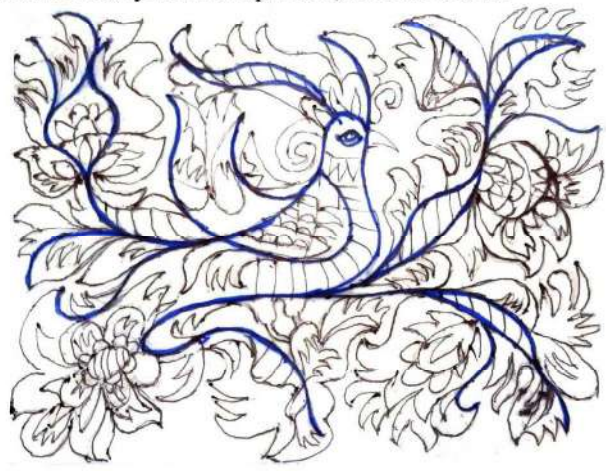

Рис. 2. Лінійний каркас композиції «Голуб»

Розвиток лінійного каркасу бачимо і на продовженні лінії крила птаха, яка стала основою декоративної форми композиції, що виростає зі спини голуба. Вона утворена системою хвилястих ліній зі змінною кривизною.

Продовження вліво силуету спини птаха стало віссю розвитку лівої квіткової композиції. Форми і кольори стилізованих пелюсток квітки буквально палахкотять гарячими язиками червоного, помаранчевого та жовтого кольорів, контрастно підсилені синіми та коричневими «пелюстками». Форми листочків цієї гілки, гармонійно вигинаючись, підпорядковуються масам і формам верхньої і нижньої квіток.

Те ж саме бачимо і в композиції «опори» птаха. Лінія черева голуба круто огинає квітку і перетворюється на композиційну вісь опори. Силует цієї частини намальований на контрастному співставленні з силуетом лівої і правої квіток.

І, нарешті, «корона» голуба народжується в оці птаха і розвивається вліво і вправо, заповнюючи вільний простір верхньої частини композиції, будується на основі контрасту з оточуючими формами та врівноважуючи всю композицію. Рівновага є головною характеристикою даної композиції, та і всіх самчиківських «мальовок», яка робить їх цілісними і прекрасними.

Ще однією композиційною особливістю даної роботи є створення окремих елементів. Для квіток, листочків і форм птаха характерним є «вписані» в них композиційні деталі, які або підпорядковуються їм, або малюються на контрасті і за формою, і за кольором. Це бачимо і в серцевині квіток, і в опорній частині птаха. «Вписані» елементи окремих частин композиції характерні для всіх «мальовок» самчиківського розпису.

Як зазначено вище, характерною композиційною особливістю декоративного розпису самчиківських майстрів є наявність лінійного каркасу декоративної форми, «струїстість» розвитку композиції від центру до периферії та знизу догори. Вона характерна і для пелюсток квітів, і для листочків «гілок», на яких тримаються квіти і струменіють у просторах між ними (рис.2). Хвиляста лінія силуетів пелюсток і листочків – це та особливість самчиківського розпису, що є джерелом «співучості» і гармонії, є святом радості, яку вони нам дарують.

У чому ж сенс цієї хвилястості? Чому вона нас так хвилює? Хвиляста лінія є носієм зорової інформації, створеною постійною зміною кривизни, яка забезпечує їй гармонію. Коло теж крива лінія, але вона має один центр кривизни, це максимально впорядкована форма з мінімальною складністю. Тому, за Г. Айзенком, вона не може забезпечити гармонійності. Адже гармонія – це *впорядкованість у складності, або єдність у різноманітності* [7]. Ось чому хвилясті контури пелюсток квітів і листочків самчиківських композицій, об'єднані одним інформаційним кодом, такі привабливі до споглядання.

Хвиляста крива лінія завжди використовувалася художниками примітивного мистецтва у картинах, наприклад, з зображенням лебедів з пружно вигнутими шиями та дівчат з пишними формами тіла і хвилястим волоссям.

Слід звернути увагу на одну композиційну особливість. Самчиківські «мальовки» переважно асиметричні, а у випадку, коли є композиційна вісь, вони будуються за принципом *дисиметрії*, тобто при загальній рівновазі, відносно композиційної осі, спостерігається деяка відмінність у деталях правої і лівої частин. Така особливість характерна для декоративної пластики архітектури епохи бароко. Це пояснюється тим, що у зв'язку з виконанням рельєфів одночасно двома майстрами методом вирізання з шару, нанесеного на стіну вапняного розчину, один із майстрів виконував «на око» на сирому тиньку те, що робив інший. Тому часто бувало, що права частина рельєфу не відповідала лівій. Але самчиківські майстри виконували розписи на стінах і «мальовки» на аркушах паперу одноосібно, протилежні сторони композиції вони малювали без симетричної побудови, а з пам'яті. А може ще й тому, що намалювавши праву частину композиції і приступивши до виконання лівої, у майстра народжувалась нова ідея, приходило нове натхнення. І до того ж не забуваємо, що самчиківський майстер *імпровізував*, як музикант джазу. Тому деталі правої і лівої частини розпису могли відрізнятись одна від одної.

Максимальна зорова інформативність самчиківських «мальовок» згенерована хвилястими контурами пелюсток і листочків, множино доповнюється кольоровим розмаїттям. Не завжди поєднання кольорів гармонійне, але, як і в природі, на квітучому лузі, не завжди можна бачити гармонійне поєднання квітів, але завжди око радує різнобарв'я. Саме завдяки цьому композиція набуває максимально можливої складності і досягає високого рівня краси.

Складність і краса творів декоративно-прикладного мистецтва виконують важливу соціальну функцію. Поступове ускладнення, як кольорове, так і композиційне, сприяє сенсорному та інтелектуальному розвитку дитини, формуючи все нові і нові нейронні зв'язки у корі головного мозку. Саме вони визначають здатність людини відчувати найслабші інформаційні сигнали, які поступають у мозок через сенсорну систему. Поступово ускладнюючи візуальну інформацію в процесі соціалізації дитини, ми можемо сформувати у неї ті струни, які здатні вступати у резонанс з естетичною інформацією, що надходить у наш мозок і, як наслідок, відчувати красу довкілля. Разом із формуванням і розвитком чутливості сприйняття, розвиваються і когнітивні здатності дитини, підвищується її інтелектуальний потенціал. От чому у Павлівській школі на Кіровоградщині, де В. Сухомлинський запровадив загальне естетичне виховання, рівень успішності з усіх предметів, а, особливо, з фізики і математики, був вищий на 20%, порівняно в усіма школами області.

У Японії в системі дошкільних навчальних закладів запровадили систему поступового ускладнення візуальної інформації В. Сухомлинського. Внаслідок цього п'ятирічні діти могли розрізнити 300 кольорів, наші діти, такого ж віку, розрізняли лише 20. Економічні, наукові, технічні та культурні наслідки такої політики Японії всі бачимо.

Соціокультурна роль краси і декоративно-прикладного мистецтва, як її носія, у державотворчому процесі значна. Недаремно Ф. Достоєвський відзначив, «що краса врятує світ».

Висновки. У роботі виявлені композиційні особливості самчиківських «мальовок» – створення лінійного композиційного «каркасу» декоративної форми, гармонійна хвиляста лінія, «вписані» елементи окремих частин композицій, відзначено таку композиційну особливість робіт як *дисиметрія*. Цю особливість порівняно з декоративною пластикою архітектури епохи бароко та розглянуто припущення щодо її можливого виникнення.

Наголошено, що максимальна зорова інформативність самчиківських «мальовок», згенерована хвилястими контурами елементів, множинно доповнюється кольоровим розмаїттям. Відмічено, що композиція набуває максимально можливої складності та досягає високого рівня краси через не завжди гармонійне поєднання кольорів, що спостерігається і в природі.

Ураховуючи роль мистецтва у розвитку суспільства і декоративно-прикладного мистецтва зокрема, в Україні необхідно розробити і втілити в життя державну програму естетичного виховання у дошкільних та шкільних навчальних закладах. Це необхідно передбачити у реформуванні дошкільної та середньої освіти.

Список використаної літератури та джерел:

1. Колпинский Ю. Д., Брутова Н. П., Ротенберг Е. И. Искусство Древней Греции. *Всеобщая история искусств* /Т. 1. Искусство древнего мира; под общ. ред. А. Д. Чегодаева. Москва : Искусство, 1956. 340 с.
2. Мак – Уини Г. Обзор по эстетическим измерениям. *Семиотика и искусствометрия*. Москва : Мир, 1972. С.35–49.
3. Ольга Машевська Самчиківський розпис: електронний ресурс https://www.youtube.com/watch?v=iSd-Dr_SlDA
4. Походження Самчиківського розпису, його сучасний стан та символіка: <http://naub.oa.edu.ua/2014/pohodzhennya-samchukivskoho-rozpsyu-joho-suchasnyj-stan-ta-symvolika/>

5. Самчиківський розпис: електронний ресурс <https://www.youtube.com/watch?v=8yJdOYN1oaY>
6. Сковерко.Л. Декоративний розпис у колекції Хмельницького обласного художнього музею (на основі фондів робіт майстрів із Хмельниччини// Музей-платформ суспільного діалогу. Міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 2008
7. Стан Т. С. Майстри декоративно-прикладного мистецтва Хмельниччини. Фотоальбом. Хмельницький, 2006. 60 с.
8. Шестаков В. П. Гармония как эстетическая категория. Москва: Наука, 1973. 256 с.
9. Bragdon Claude. The beautiful necessity. Seven essays in theosophy and Architecture. Rochester : Manas Press, 1910. 8 vo, 93 p.

References

1. Kolpynskiy Yu. D, Brutova N. N., Rotenberh E. Y. Yskusstvo Drevnei Hretsyy. Vseobshchaia ystoriya yskusstv / T. 1. Yskusstvo drevneho myra; pod obshch. red. A. D. Chehodaeva. Moskva : Yskusstvo, 1956. 340 s.
2. Mak – Uyny H. Obzor po estetycheskym yzmereniyam. Semyotyka y yskusstvometryia. Moskva : Myr, 1972. S.35-49.
3. Olha Mashevska Samchykivskiy rozpys: elektronnyi resurs https://www.youtube.com/watch?v=iSd-Dr_SldA
4. Pokhodzhennia Samchykivskoho rozpysu, yoho suchasnyi stan ta symbolika: <http://naub.oa.edu.ua/2014/pohodzhennya-samchykivskoho-rozpysu-yoho-suchasnyj-stan-ta-symbolika/>
5. Samchykivskiy rozpys: elektronnyi resurs <https://www.youtube.com/watch?v=8yJdOYN1oaY>
6. Skoverko.L. Dekoratyvnyi rozpys u koleksii Khmelnytskoho oblasnoho khudozhnoho muzeiu (na osnovi fondovykh robit maistriv iz Khmelnychchyny// Muzei-platform suspilnoho dialohu. Mizhnar. nauk.-prakt. konf.. Lviv, 2008
7. Stan T. S. Maistry dekoratyvno-prykladnoho mystetstva Khmelnychchyny. Fotoalbum. Khmelnytskyi, 2006. 60 s.
8. Shestakov V. P. Harmoniya kak estetycheskaia katehoryia. Moskva: Nauka, 1973. 256 s.
9. Bragdon Claude. The beautiful necessity. Seven essays in theosophy and Architecture. Rochester : Manas Press, 1910. 8 vo, 93 p.

ОСОБЕННОСТИ САМЧИКОВСКОЙ ДЕКОРАТИВНОЙ РОСПИСИ

Негай Георгий – кандидат архитектуры, член-корреспондент Украинской академии архитектуры, доцент кафедры основ проектирования, Хмельницкий национальный университет

Басалиук Любовь – преподаватель кафедры основ проектирования, Хмельницкий национальный университет

Пидгайчук Светлана – кандидат технических наук, доцент кафедры общенаучных и инженерных дисциплин, Национальная Академия государственной пограничной службы Украины им. Б. Хмельницкого, г. Хмельницкий, Украина

Рассматриваются композиционные и колористические особенности самчикивской росписи. Осуществлено композиционное исследование произведений самчикивской росписи на основе концептуальной идеи Г. Айзенка о мере красоты и зависимости ее от сложности и упорядоченности. Приведены краткие сведения о зарождении и развитии самчикивской росписи, источниках и «музыкальном» характере самчикивских произведений. Выявлены основные композиционные особенности самчикивских «малевок» – создание линейного композиционного «каркаса» декоративной формы и гармоничная волнистая линия их элементов. Эти особенности обнаружены при композиционном исследовании одной из «малевок» самчикивского мастера. Композиционными характеристиками самчикивских малевок есть равновесие и дисиметрия. Подчеркивается, что источником гармонии и «музыкальности» в самчикивской росписи является «волнистость» контуров его элементов. Сформулировано важность декоративно-прикладного искусства в процессе социализации детей и их интеллектуального развития.

Ключевые слова: самчикивская роспись, красота, гармония, декоративно-прикладное искусство, сложность, упорядоченность, орнамент, информативность, композиция, асимметрия.

FEATURES OF SAMCHYKY DECORATIVE PAINTING

Basaliuk Liubov – Candidate of Architecture, Corresponding Member of the Ukrainian Academy of Architecture, Associate Professor of the Department of the Basics of Design, Khmelnytskyi National University,

Basaliuk Liubov – teacher of the Department of the Basics of Design, Khmelnytskyi National University

Pidhaichuk Svitlana – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of General Scientific and Engineering Disciplines, National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytskyi, Khmelnytskyi, Ukraine, Associate Professor of the Department of the Basics of Design, Khmelnytskyi National University

The article considers the compositional and coloristic features of Samchyky painting. The role of beauty in the development of the democratic society of Ancient Greece is considered. The concept of «beauty» is formulated. A compositional study of the works of Samchyky painting is carried out on the basis of G. Eisenko's conceptual idea of the degree of beauty and its dependence on complexity and orderliness. Brief information about the origin and development of Samchyky painting, about the sources and «musical» nature of Samchyky works is given. The article reveals the main compositional features of Samchyky «paintings» – the creation of a linear composite "framework" and a harmonious wavy

line of their elements. These features are revealed during the compositional study of one of the «paintings» of Samchyky master. The compositional characteristics of male drawings are balance and asymmetry. The article emphasizes that the source of harmony and «singing» in Samchyky painting is the «wavyness» of the contours of its elements. The importance of decorative and applied arts in the process of socialization of children and their intellectual development is formulated.

Key words: Samchykivka, beauty, harmony, applied arts, joy, complexity, orderliness, ornament, informativeness, composition, asymmetry.

UDC [7/011.26:7.031.214:7.041]

FEATURES OF SAMCHYKY DECORATIVE PAINTING

Basaliuk Liubov – Candidate of Architecture, Corresponding Member of the Ukrainian Academy of Architecture, Associate Professor of the Department of the Basics of Design, Khmelnytskyi National University,

Basaliuk Liubov – teacher of the Department of the Basics of Design, Khmelnytskyi National University

Pidhaichuk Svitlana – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor of General Scientific

and Engineering Disciplines, National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine

named after Bohdan Khmelnytskyi, Khmelnytskyi, Ukraine, Associate Professor

of the Department of the Basics of Design, Khmelnytskyi National University

The article considers the compositional and coloristic features of Samchyky painting. The role of beauty in the development of the democratic society of Ancient Greece is considered. The concept of «beauty» is formulated. A compositional study of the works of Samchyky painting is carried out on the basis of G. Eisenko's conceptual idea of the degree of beauty and its dependence on complexity and orderliness. Brief information about the origin and development of Samchyky painting, about the sources and «musical» nature of Samchyky works is given. The common features of Samchyky painting and other achievements of folk art are determined. It is noted that the masters of Samchyky intuitively picked up the historical heritage of their people, because the fantastic plots of Samchyky artists combine the present with the life of ancestors, with the millennial traditions of our land. It is emphasized that each element of Samchyky compositions contains inexhaustible information, which can be revealed in a new way each time.

The article reveals the main compositional features of Samchyky «paintings» – the creation of a linear composite «framework», a harmonious wavy line. These features were revealed in the compositional study of «drawings» of Samchyky masters. The presence of a linear framework, the fluidity of the development of the composition from the center to the periphery and from the bottom up, is characteristic of the decorative painting of various elements of Samchyky masters. The wavy line of the elements' contours is a feature of Samchyky painting, which is a source of «singing» and harmony.

The paper draws attention to the «inscribed» elements of compositions' individual parts, which are characteristic of all the «pictures» of Samchyky painting. Such a compositional feature of the works as asymmetry is also noted, that is, at the general equilibrium, relative to the compositional axis, there is some difference in the details of the right and left parts. This feature is compared with the decorative sculpture of Baroque architecture and the assumptions about its possible emergence are considered.

The article emphasizes that the maximum visual informativeness of Samchyky "drawings", generated by the wavy contours of the elements, is complemented by a variety of colors. However, it is noted that, as in nature, there is not always a harmonious combination of colors, but it is due to this that the composition acquires the maximum possible complexity and reaches a high level of beauty.

The complexity and beauty of works of decorative and applied arts perform an important social function. Gradual complication, both color and composition, contributes to the sensory and cognitive development of personality.

The article formulates the importance of decorative and applied arts in the process of socialization of children and their intellectual development. It is believed that the desire and action to create a beautiful environment should become part of state ideology and policy.

Key words: Samchyky painting, beauty, harmony, arts and crafts, joy, complexity, orderliness, ornament, informativeness, composition, asymmetry.

Надійшла до редакції 1.10.2020 р.

УДК 781.22

ТЕМБР ЯК СКЛАДОВА ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ІНСТРУМЕНТАЛІСТА (НА ПРИКЛАДІ ЧОТИРИСТРУННОЇ ДОМРИ)

Горіна Лариса Іванівна – доцент кафедри народних інструментів Інституту мистецтв РДГУ

Бабатенко Оксана – здобувачка вищої освіти II (магістерського) ступеня кафедри

народних інструментів, Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

shvedocsana@gmail.com

Дана робота презентує домру як специфічний тембровий інструмент і є спробою дослідити питання тембру з позицій акустичної природи інструменту та індивідуальної звукотворчості виконавця і як складову виконавської